

YÖ JONA KATOSIT

Suomentanut Karoliina Timonen

Laura
Dave

WSOY

Laura Dave

**YÖ
JONA
KATOSIT**

Suomentanut Karoliina Timonen

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ensimmäinen painos.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

The Night We Lost Him

Copyright © 2024 by Laura Dave

All rights reserved

Published by arrangement with Ulf Töregård Agency AB

Suomenkielinen laitos © Karoliina Timonen ja WSOY 2025

ISBN 978-951-0-51218-0

PAINETTU EU:SSA

Werner Söderström Osakeyhtiö
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@wsoy.fi

*Joshille ja Jacobille,
ne kaikki ovat teille*

*The way the high-wire walker
must carry a pole
to make her arms longer
You carried me I carried you
through this world*

– JANE HIRSHFIELD

Prologi

HÄN TIETÄÄ, että jokainen elämäkerturi päätyisi tiivistämään hänen elämäntarinansa seuraavalla tavalla: Kun Liam Samuel Noone alkoi kasvattaa valtaisa omaisuuttaan, hän hankki ensi töikseen itselleen maatilkun, joka oli niin kaukana hänen koti-kaupungistaan kuin mahdollista.

Tosiasiassa Brooklynin Midwoodista pääsee toki Keski-Kalifornian rannikkoa kauemminkin, mutta kun Liam saapui ensimmäisen kerran Carpinteriaan, hän tunsi syntyneensä uudelleen. Hänen sykkeensä tasaantui ja selkänsä suoristui – pieniä ja samalla mullistavia muutoksia. Hän ajoi läpi pienen ja syrjäisen rantakaupungin kuin sumussa. Maailma ympärillä oli tuulinen ja sielukas, syypressit levittäytyivät jokaiseen ilman-suuntaan sokkeloisine latvustoineen.

Niihin aikoihin Liam oli siirtymässä yrityksen johtoon, ja hän oli lentänyt länsirannikolle tapaamaan potentiaalista sijoittajaa. He kävivät neuvotteluja putiikkihotellin rakentamisesta Santa Barbaran kukkuloille reilun kymmenen kilometrin päähän kaupungista. Siitä oli määrä tulla suojaisa piilopaikka: neljäkymmentäkahdeksan erillistä luksusmökkiä, kiemurtelevia vuoristopolkuja, nuotiopaikkoja ja mukulakivillä päällystettyjä kävelyteitä. Kiviverhoiltu ravintolarakennus.

Liam tapasi sijoituskumppaninsa, entisen luokkatoverinsa nimeltä Ben, tämän Padaro Lanen varrella, meren rannalla sijaitsevassa lomahuvilassa. He istuivat talon takana terassilla, söivät uppomunia ja tutkivat piirustuksia. Liamin puku oli liian ohut mereltä huokuvassa viileydessä. Hän joi toisenkin kahvin muttei suostunut ottamaan takkia lainaan Beniltä.

Jossakin vaiheessa Liam katsahti itään ja huomasi mökin, joka seisoi korkean kallioseinämän reunamalla Loon Pointissa. Nouseva aurinko valaisi rinteen – hehkuva keltainen kimpoihi jyrkän teeltä tontin valkoisiin kallioihin ja sitruspuulehtoon. Paistoi ruusutarhaan.

Taloon kuului suuri kahden hehtaarin tontti ihastuttavilla näköaloilla: meri avautui edessä loputtomana, ja Santa Ynezin aluskukkulat siinsivät kaukana pohjoisessa.

Tontin ainoassa rakennuksessa, yksikerroksisessa craftsman-talossa, asui vanha nainen. Etuovea koristi puinen valkoinen kyltti, jossa luki talon nimi: WINDBREAK. Liam koputti oveen ja kysyi naiselta, paljonko tämä pyytäisi kodistaan. Nainen sanoi, että pyysi vain saada elää kodissaan rauhassa ilman, että kukaan koputteli ovelle kysellen paljonko hän pyytäisi kodistaan. Liam hymyili ja pahoitteli. *Ei minulla olisi muutenkaan ollut tähän varaa*, hän sanoi.

Silloin nainen kutsui hänet peremmälle.

Nyt, yli kolme vuosikymmentä myöhemmin – miten niin pitkä aika voi vain vilahtaa ohi? – Liam kävelee koilliskielekkeelle, joka on hänen lempinäköalapaikkansa. Alapuolella levittäytyy valtameri, ikivanhat oliivipuut kohoavat hänen ympärillään ja tuuli pyörteilee kaikkialla viiltävän kesyttömänä.

Kun hän muistelee sitä päivää, hän joutuu vetämään syvään henkeä ja nielaisemaan kyöneleet, jotka kuristavat kurkkua.

Tavallisesti hän ei antaudu nostalgian pauloihin, eikä hän ole koskaan välittänyt mielikuvitusleikeistä. Nyt hän kuitenkin kuvittelee olevansa taas se kiihtynyt nuori mies, joka koputtaa vanhan naisen ovelle ja toivoo voivansa aloittaa alusta. Sen sijaan hän on nyt tämä vanhempi mies, takana odottaa tyhjä talo, eikä kukaan ole kertomassa, missä hän meni vikaan. Kertomassa, miten hän päätyi tänne – nääntynyt mies itku kurkussa, valmiina tunnustamaan kaiken sen, minkä nyt toivoisi jääneen tekemättä. Tunnustamaan sen viimein ääneen. Kyse ei varsinaisesti ole katumuksesta. Kyse ei ole pelkästä katumuksesta – ei mistään niin kliseisestä tai passiivisesta. Ei. Kyse on katumusharjoituksesta.

Sen takia hän kelaat tiettyjä hetkiä mielessään, kerran toisensa jälkeen ja säälimättä: hetkiä joihin hän yrittää palata ja jotka hän yrittää elää uudelleen. Ensimmäisen aikaan hän oli kahdeksantoista, sitten kaksikymmentä ja kaksikymmentäkuusi ja kolmekymmentäseitsemän ja neljäkymmentäviisi. Viisikymmentäkahdeksan. Kuusikymmentäyksi. Kuusikymmentäkahdeksan. Merkityksellisiltä osin se kaikki on kai yhtä ja samaa hetkeä.

Kyse on samasta valinnasta. Askeleesta kohti määrättyä kohtaloa tai askeleesta poispäin siitä.

Liam painaa jalkansa tukevasti vasten valkoista kalliota. Alkaa sataa tihkuttaa. Milloin tämä paikka oikein alkoi muistuttaa häntä kaikista epäonnistumisistaan? Olisi helppoa (ja todennäköisesti väärin) väittää muutoksen tapahtuneen äskettäin. Miten ikinä se tapahtuikin, hitaasti tai kerralla, Windbreak on nyt paikka, joka muistuttaa häntä kaikkein eniten hänestä itsestään. Kuinka ironista se onkaan! Sen sijaan, että Windbreak armahtaisi hänet lapsuudenkodista, josta hän tänne aikanaan

pakeni, se on muuttunut suunnitellun pakopaikan vastakohdaksi. Se on hänen aikakapselinsa.

Hän kääntyy katsomaan Windbreakia, pientä craftsman-taloon, jonka kaikki valot palavat: kahdessa makuuhuoneessa, kahdessa kylpyhuoneessa ja putkikeittiössä. Tuo talo, tai paremminkin mökki, on pienempi kuin naapurikiinteistöjen vierastalot, saati niiden 750-neliöiset päärakennukset. Kaikki olettivat, että hän lopulta purkaisi tonttinsa pikku talon ja rakennuttaisi tilalle uuden. Hänen täydellinen, ympäristöstä poikkeava mökkinsä ei ollut läheskään tarpeeksi tilava isolle perheelle. Missään nimessä se ei ollut tarpeeksi tilava kaikille hänen perheilleen.

Tilannetta ei olisi kuitenkaan voinut korjata vain isomman talon rakentamalla. Häntä hermostutti tuoda tytär tänne tämän ollessa pieni. Sama juttu myöhemmin poikien kanssa. Korkeiden kielekkeiden reunoille pykätyt paaluaidat eivät tuoneet riittävästi turvaa. Kallioseinä oli liian jyrkkä – kahdenkymmenenviiden metrin pudotus valtamereen ja kiviin ja Kalifornian rantaviivaan. Entä jos he olisivat pudonneet? Entä jos yksikin heistä olisi ehtinyt pienine vikkeline jalkoineen ja epäroimättömine kyynärpäineen alas kielekkeeltä ennen kuin Liam olisi saanut hänet kiinni?

Niin hän ainakin itselleen sanoi. Oliko se edes totta? Vai onko totuus yksinkertaisempi? Liam oli aina ollut täällä miehuusti yksin. Yksin tai hänen kanssaan.

Liam kurkistaa alas kielekkeeltä ja näkee kaksikymmentäviisi metriä alapuolellaan loiskuvat aallot ja rosoiset, kauniit, jykevät kallioseinämät. Hän tietää, ettei se ollut pelkkää itsekkyyttä. Hän on siitä varma. Hän on varma, että yritti omalla tavallaan suojella lapsiaan. Silloinkin kun epäonnistui (eikä hän

yrityä huijata itseään – isänä hän paljon useammin mokasi kuin onnistui), hän halusi kyllä suojella heitä.

Kun Liam Samuel Noone vain joitakin hetkiä myöhemmin tönäistään tuolta kielekkeeltä alas – kun hän syöksyy ilmaan, kun hänen kehonsa kiertyy matkalla alas – se on itse asiassa hänen viimeinen ajatuksensa. Kaikista vioistaan huolimatta se on hänen vihoviimeinen ajatuksensa.

Mieluummin minä kuin he.

OSA I –

*Arkkitehdin työ tapahtuu muistin
alueella.*

– MARIO BOTTA

Asuntonäyttö

»ELI MITÄ mieltä olet? Voiko tästä edes saada kelvollista?» hän kysyy.

Seison viisikerroksisen, Brooklynin Cobble Hillin reunamilla sijaitsevan brownstone-rakennuksen oviaukossa. Ammattilaisen mielipiteeni on, että rakennus on upea jo tällaisenaan: se on normaalia leveämpi, ja siinä on ruutuikkunat teräskarmeilla, alkuperäiset porraskaiteet, paneloidut katot neljän metrin korkeudessa ja sadanseitsemänkymmenen neliön kattoterassi, jolta avautuu näkymä Henry Streetin kauniille, vihreälle pätkälle.

Käännyin katsomaan Morgania, asiakastani. »Mitä tarkalleen ottaen tarkoitat kelvollisella?»

»No, sinähän meistä olet asiantuntija, mutta paikka pitää kyllä selvästi laittaa kokonaan uusiksi. Onhan tämä rähjäinen.»

Morgan pudistaa päätään ja odottaa ilmeisesti, että tajuaisin, mistä hän puhuu. Hän on kaunis ja nuori (kaksikymmentäviisi tai ehkä kaksikymmentäkuusi), ja hänellä on samat siniset polvimittaiset saappaat, jotka hänellä on ollut muutamalla aiemmalakin kerralla, kun olemme tavanneet kasvokkain. Kerta kerran jälkeen hän on vaikuttanut yhä tyytymättömämmältä siihen, että asunto sijaitsee Brooklynissa. En tiedä, onko kyse siitä, ettei hän pidä rakennuksesta, vai onko hän vain haluton lähtemään

Manhattanilta, mutta selvästikään hän ei ole tästä muutosta innoissaan.

Hän on maininnut monta kertaa muuttavansa Brooklynin ennen kaikkea sulhasensa tahdosta. Mies, jonkin sortin bisnes-tyyppi, on päättänyt, että he lähtevät Tribecasta ja pariskunnan North Moore Streetillä sijaitsevasta loft-huoneistosta ja pake-nevat Manhattanin ulkopuolelle. En ole vielä tavannut miestä, vaikka ilmeisesti juuri hän on suostutellut Morganin palkkaa-maan minut. Hän haluaa mennä naimisiin tämän rakennuksen kattoterassilla. Ja remontoida samaan syssyyn kokonaan sen alla olevat viisi kerrosta.

»Milloin arvioit, että kaikki olisi valmista?» Morgan kysyy.

»Mikä osa talosta?»

»No siis, kaikki.»

Hän viittoilee ympärilleen antaen ymmärtää, että tarkoittaa koko rakennusta, ja kopsuttelee samalla portaita pitkin alem-paan kerrokseen ja kohti lattiaan upotettua olohuonetta.

»Aloitetaan käymällä läpi, mitä sinulla on mielessäsi», sanon. »Sitten voimme miettiä yksityiskohtia ja varmistaa, että meillä on yhteisymmärrys aikataulusta ja suunnitelmista. Sopsisiko se?»

»Joo, toki...»

Morgan hyväksyy ehdotukseni näennäisesti ja istuutuu sohvalle. Sitten hän kuitenkin ottaa puhelimen laukustaan vielä listaamattomien yksityiskohtien jo valmiiksi uuvuttamana. Hän avaa Instagramin, ja hänen seuraajaansa tuijottavat ruudulta takaisin. Minun osaltani peli on menetetty.

Alan joka tapauksessa purkaa rakennuksen alkuperäisiä piirustuksia näkyville. Talon aiempi omistaja on arkkitehti, jonka olen tuntenut yliopistoajoista asti. Hän käytti lähes

kolme vuotta remontoiden taloa omaa perhettään varten – eikä osannut odottaa, että he joutuisivat lähtemään vaimon töiden takia Coloradoon pian tänne muutettuaan. Tilan voi tietoenkin suunnitella monin eri tavoin, mutta talosta näkee, että hän on kiinnittänyt huomiota jokaiseen yksityiskohtaan – olohuone on rento ja tilava, kulmat on pyöristetty, tulisijan vastapainoksi tilaan on istutettu oliivipuu, ja luonnonvalo pääsee huoneeseen kolmesta eri ilmansuunnasta.

Monet ajattelevat, että merkittävällä arkkitehtuurilla tarkoitetaan mitä oudoimpien ja veistoksellisimpien rakennusten suunnittelua, mutta minä mietin ennen kaikkea sitä, miten elinympäristö voi vaikuttaa ihmisten elämänlaatuun positiivisesti. Työni ydin on suunnitella tiloja, jotka parantavat. Olen erikoistunut neuroarkkitehtuuriin. Suurin osa asiakkaistani on kiinnostuneita tästä nimenomaisesta lähestymistavasta, jossa tilat suunnitellaan kokonaisvaltainen hyvinvointi huomioiden.

Mitä ikinä Morgan räyhjäisellä tarkoittaakaan, en usko, että häntä erityisemmin kiinnostaa tutustua kyseiseen näkökantaan.

»Vieläkö odotamme sulhastasi vai olemmeko tänään ihan kahdestaan?» kysyn.

Vastaamisen sijaan Morgan kohottaa puhelimensa sopivaan selfie-kulmaan ja suipistaa huuliaan. Astun ulos kuvasta niin nopeasti kuin mahdollista.

»Hänen pitäisi kyllä tulla.»

Juuri silloin sulhanen astuu sisään ulko-ovesta talvinen tuulahdus perässään. Hän on hyvännäköinen – pitkä ja harteikas, leukaperät ovat jykevät ja katse intensiivinen. Hän on Morgania vanhempi, lähemmäs kolmekymmentä, mutta urheilupusakka ja sen alta pilkistävä huppari saavat hänet vaikuttamaan ikäistään nuoremalta.

Hän on, saan nyt huomata, myös minun veljeni.

Sam nyökkää minulle. »Miten menee, Nora?»

»Et ole tosissasi», sanon.

Morgan suoristaa selkäänsä ja katsoo meitä kumpaaakin vuorotellen. »Tunnetteko te toisenne?» hän kysyy.

»Nora on itse asiassa siskoni.» Sam sanoo.

»Ai siskosi?»

Minä hymyilen ja osoitan heitä vuorotellen. »Tunnetteko te toisenne?»

Se on hiukan epäreilua. Pystyn laskemaan kerrat, joi-
 olen ollut edes samassa huoneessa kuin Sam. Emme tavan-
 neet lapsuudessa useinkaan, ja nyt kun olemme aikuisia,
 näemme toisiamme vielä vähemmän. Minä olen ainoa lapsi
 isämme ensimmäisestä avioliitosta, ja Sam on toinen isän
 seuraavan liiton kahdesta lapsesta. Voisi sanoa, että Sam ja
 hänen kaksoisveljensä Tommy ovat syy siihen, että isä meni
 uudelleen naimisiin – heidän äitinsä yllätysraskaus oli pieni
 vinkki siitä, ettei minun vanhempieni parisuhde varsinaisesti
 toiminut.

»Sam. Mitä helvettiä?» Morgan sanoo. »Etkö ajatellut, että
 olisit ehkä voinut kertoa tällaisen asian?»

En ole varma, tarkoittaako hän »tällaisella asialla» sitä, että
 veljeni on palkannut minut kertomatta hänelle, kuka olen, vai
 sitä, että Samilla ylipäätään on sisko. Veikkaisin jälkimmäistä,
 mutta ennen kuin Sam ehtii vastata, Morganin puhelin soi.
 Morgan mutisee soittajan olevan heidän hääsuunnittelijansa
 ja katoaa käytävään puhumaan tämän kanssa.

Käännyn taas Samin puoleen, ja hän väläyttää minulle
 hymyn. »Mukava nähdä», hän sanoo. »Mitä kuuluu?»

»Miksi sinun pitää käyttäytyä niin omituisesti?» kysyn.

Hänen hymynsä hiipuu. »Olen yrittänyt tavoittaa sinua yli kuukauden. Et ole vastannut yhteenkään puheluun tai viestiin, ja minä käyttäydyn muka omituisesti?»

Hän on tosiaan yrittänyt soittaa – sen verran sanoissa on perää. Isämme kuoleman jälkeen olen sivuuttanut hänen ääniviestinsä ja salamyhkäiset sähköpostinsa. Isä ei halunnut hautajaisia, joten en ole joutunut tapaamaan Samia myöskään kasvokkain.

En nimittäin halua olla tekemisissä hänen kanssaan. Kokeumus on osoittanut, ettei Samin kanssa kannata olla tekemisissä – sen paremmin kuin kenenkään muunkaan isäni toisen perheen jäsenen.

»Minulla on sinulle asiaa», Sam sanoo.

»Ostitko kahdeksan miljoonan dollarin talon ihan vain juttutuokiota varten?»

»Tämä on aika tärkeä juttutuokio.»

Otan talon piirustukset ja alan asetella niitä takaisin putkiloihin. »Myöhistyn seuraavasta asiakastapaamisesta.»

»Morgan itse asiassa varasi sinut koko loppupäiväksi, joten...»

En ota enää useinkaan vastaan tämän kaltaisia yksityisasuntoprojekteja, mutta Morgan pulitti huomattavan ennakkomaksun. Niin huomattavan, että se antaa minulle mahdollisuuden keskittyä paremmin sellaiseen työhön, jota rakastan eniten – ja hänelle mahdollisuuden varata lisätunteja kalenteristani.

»Peruutan laskun ilomielin», sanon.

»Emmekö voi jumalauta vain istua hetkeksi juttelemaan?»

»Luulin ilmaisseeni kantani selkeästi», sanon. »En halua isän rahoja. En halunnut niitä, kun hän oli elossa, enkä todellakaan halua niitä nyt.»

»Ei asiani sitä koske», Sam sanoo.

Nostan katseeni ja kohtaan hänen silmänsä, joiden sumuisen vihreä sävy on tuttu. Sama sävy kuin isällä. Heillä on samantyyppiset silmät, samanväriset vaaleat hiukset, samanlainen iho. Sen näkeminen kirpaisee, mutta pakotan itseni sivuuttamaan tunteen.

Se on helpompaa, kun muistutan itselleni, että veljeni ottaa yhteyttä vain ja ainoastaan yhdestä syystä. Vaikka olemme menettäneet yhteisen isän, hän ei varmastikaan ole yhtäkkiä kiinnostunut rakentamaan välillemme sisarussuhdetta. Ja se on vain hyvä, jos minulta kysytään. Minua ei kiinnosta olla tekemisissä hänen kanssaan, ja vielä vähemmän minua kiinnostaa olla minkäänlaisissa tekemisissä isäni yrityksen kanssa.

Kuten sanoin, kun välitin Samin viimeisimmän sähköpostiviestin (otsikolla: **Meidän täytyy jutella**) isäni lakimiehille, Sam voi puolestani saada isän omaisuudesta kaiken, mitä haluaa. Ottakoot muut kaiken.

»Voi hyvin, Sam», sanon.

Lähden kävelemään kohti etuovea. Ovea joka vie minut ulos, alas portaita ja pois täältä.

»Voisitko nyt odottaa?»

Jatkan eteenpäin ja olen melkein vapaa. Vapaa hänestä, hänen perheestään, heidän kuvioistaan – jälleen kerran.

Ja sitten, kun käteni on jo ovenkahvalla, veljeni sanoo erään asian. Ainoan asian, joka voi pysäyttää minut.

»Nora. Isän kuolema?» Sam huutaa perääni. »Se putoaminen ...»

Pysähdyn. En nosta kättäni kahvalta, mutta pysähdyn.

»Se ei ollut onnettomuus.»

»Kulta pieni. On kuin et tuntisi isääsi ollenkaan.»

Eläessään Liam Noonella oli monet kasvot: Julkisuudessa hän oli menestyvä yritysjohtaja, joka onnistui rakentamaan kukoistavan luksushotelliketjun lähes tyhjästä. Kolmelle ex-vaimolleen hän oli mies, joka välitti läheisistään mutta halusi pitää monet perheensä kaukana toisistaan. Kun Liam kuolee pudottuaan kallionkielekkeeltä Kalifornian-asunnollaan, alkaa hänen tyttärelleen Noralle valjeta, että ennen kaikkea isä oli kuitenkin mysteeri.

Viranomaiset pitävät kuolemaa onnettomuutena, mutta Nora ja hänen velipuolensa Sam uskovat toisin. Etääntyneet sisarukset sukeltavat isän menneisyyteen ja alkavat etsiä vastauksia moniin vastaamatta jääneisiin kysymyksiin. Mitä Liam Noone oikein salasi lapsiltaan? Oliko hänen kuolemansa vahinko? Ja kuka hän oikeastaan edes oli?

www.wsoy.fi

9 789510 512180

84.2

ISBN 978-951-0-51218-0